

## پێپی کوردیی تورکیای پسواتر کرد ... کاوه ئەمین

ئاپارتایت و ڕه‌گه‌زه‌به‌رستی تورکیا دژی نه‌ته‌وه‌ی کورد له‌ دوا‌ی ڕووخانی ئیمپراتۆریه‌تی عوسمانیه‌وه‌ هه‌تا ئیستاش هه‌یج سنووریکی نه‌ناسیوه‌و نانسیت، ئه‌مه‌ش به‌ ئاشکرا له‌ سیاسه‌ت و ده‌ستووری هه‌میشه‌یی ئه‌و وڵاته‌دا به‌بێ هه‌یج به‌رده‌یه‌ک و به‌وپه‌ڕی شه‌فافه‌یه‌ته‌وه‌ نه‌یانشاردۆته‌وه‌. له‌م ڕۆژانه‌دا، کتێبی‌کم له‌سه‌ر کۆمه‌ڵکوژییه‌که‌ی ده‌رسیم و پاکتاوکردنی ئازادیخوازانی کورد له‌ سالانی ١٩٣٧-١٩٣٨، خوینده‌وه‌، که‌ له‌لایه‌ن حوسین یلدرم (هه‌ نووسراوه‌، ژنه‌ کوردیکی زازاکی زۆر به‌وردی هه‌موو ئه‌و تاوانانه‌ی که‌ له‌و سه‌رده‌مه‌دا کراون، ده‌گێڕیته‌وه‌. ئه‌وه‌ی که‌ له‌ هه‌مووی سه‌رنج ڕکێشته‌، ده‌وری ئه‌و سه‌رۆک عه‌شیره‌ خائینه‌ن ئه‌و ده‌قه‌ریه‌ که‌ له‌ پیناوی مانه‌وه‌ی خۆیان، ئه‌ویش به‌ به‌لێنی جه‌نراڵه‌کانی ئه‌تاتورک، سه‌ری شو‌ڕشگێڕانی کورد یانیش ئه‌و سه‌رۆک عه‌شیره‌ کوردانه‌ی که‌ نایه‌نه‌وێت بب‌نه‌ کۆیله‌ی تورک، له‌ شیرین خه‌ودا ده‌ب‌رن و به‌ دیاری ده‌یه‌بن بۆ جه‌نراڵه‌کان، به‌لام کاتی‌ک شو‌ڕشی سه‌ید ڕه‌زا کۆتایی پێ دێت و له‌ سێداره‌ ده‌درێن، خوشیان هه‌مان چاره‌نووسیان ده‌بێت. تورکیا هه‌ر ئه‌و تورکیایه‌ی ئه‌وسایه‌ و مه‌نتالیتیتی تورکیش هه‌یج گۆرانیکی به‌سه‌ردا نه‌هاتوه‌، ئه‌وه‌ نییه‌ سه‌ربازانی تورک ئه‌و کاته‌یان له‌ هه‌موو کاتیکی تر خوشتره‌ که‌ سه‌ری گریلاکانی کورد ده‌ب‌رن و به‌ شانازییه‌وه‌ له‌ سایته‌ ئینته‌رنه‌تییه‌کاندا، بلاوی ده‌که‌نه‌وه‌.

چه‌ند ڕۆژیک له‌مه‌وه‌یه‌ر، کۆمه‌له‌ی منداڵپارێزانی کورد (کۆمه‌ک) که‌ ناوه‌نده‌که‌یان له‌ سوێده‌ به‌ هاوکاری (سنته‌ری ئۆلف پالم) چه‌ند هه‌زار کتێبیکی منداڵانیان نارد بۆ باکووری کوردستان که‌ له‌ سویدییه‌وه‌ وه‌رگێڕاوه‌ته‌ سه‌ر زمانی کوردی. یه‌کیک له‌و کتێبانه‌ کتێبی به‌ناوبانگی پێپی گۆره‌وی درێژه‌ که‌ نووسه‌ری به‌ناوبانگی سویدی ئه‌سترید لیندگری‌ نووسیویه‌تی و بۆ زیاتر له‌ سه‌د زمان وه‌رگێڕدراوه‌. ئیستا ئه‌و کتێبانه‌ له‌ گومرگی فرۆکه‌خانه‌ی ئه‌سته‌نبۆل ده‌ستیان به‌سه‌ردا گه‌راوه‌ به‌ به‌هانه‌ی ئه‌وه‌ی که‌ ده‌کرێت له‌ نیو ئه‌و کتێبانه‌دا سووکایه‌تی به‌ ده‌وله‌تی تورکیا و ئه‌تاتورک کرابێت و ڕه‌نگه‌ هه‌موویان بسوتێن، چونکه‌ گومرگی تورکیا یاسایه‌کی هه‌یه‌ ئه‌گه‌ر شتی‌ک ده‌ستی به‌سه‌ردا بگه‌ڕیت و له‌ ماوه‌ی بیست ڕۆژدا نه‌گێردیته‌وه‌ بۆ خاوه‌نه‌که‌ی مافی ئه‌وه‌یان هه‌یه‌ که‌ له‌ناوی به‌رن. میدیای سویدی به‌ به‌رفروانی ئه‌و هه‌واله‌یان بلاوکرده‌وه‌ له‌ یه‌کیک له‌ ڕۆژنامه‌کاندا به‌ مانشیت نووسرابوو: "پێپی کوردی هه‌ره‌شه‌یه‌ بۆ تورکیا". مرۆف ده‌توانیت شتی‌ک له‌و زۆنگاوه‌ی که‌ تورکیایی تیکه‌وتوو هه‌لینجیت ئه‌وه‌یش ئه‌وه‌یه‌ که‌ تورکیا درنده‌ترین ده‌وله‌تی ئه‌م سه‌رده‌مه‌یه‌، ده‌وله‌تیکی دژی کولتور، زمان و شارستانیتیه‌، په‌رله‌مه‌نتاری ئه‌وروپی سیشیلیا مالمستروم له‌سه‌ر لیستی پارته‌ی گه‌لی سویدی ده‌لێت: "ئه‌گه‌ر تورکیا به‌راستی ده‌یه‌وێت بب‌یت به‌ ئه‌ندامی یه‌کیه‌تی ئه‌وروپای دیموکراتی، ده‌ب‌یت ڕیز له‌ مافه‌ مرۆقاییه‌تییه‌کانی منداڵانی کورد بگه‌ڕیت به‌وه‌ی که‌ بتوانن به‌ زمانی خۆیان بخویننه‌وه‌".

ئه‌گه‌ر وڵاتی‌ک، دژایه‌تی په‌یقی‌ک، کتێبی‌ک، پارچه‌ مۆسیقایه‌ک بکات و وه‌ک هه‌ره‌شه‌ له‌سه‌ر ئاسایشی خۆی بب‌ینیت، ئه‌وا دره‌نگ یان زوو هه‌ر ده‌ب‌یت هه‌له‌وشیته‌وه‌، با هه‌موو دنیاشی له‌پشت بێت، چونکه‌ وڵاتی‌کی وا وه‌ک نه‌خۆشی‌ک ده‌چیت که‌ به‌ بچوکت‌ترین به‌کت‌ریا و فایرۆس له‌ سه‌رمه‌رگ نزیکیته‌وه‌.

برژی پێپی کوردی که‌ تورکیای هه‌ژاند و هی‌نده‌ی تر له‌ به‌رچاوی ئه‌وروپییه‌کاندا سوکی کرد.

• ئه‌م وتاره‌ له‌ ڕۆژنامه‌ی میدیا (٨/٢٩) بلاوکرده‌وه‌.